

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 „

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők! Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Az ipartörvény revíziója.

Vidékünk főfoglalkozása az iparüzés, melynek révén Petrozsény s az egész Zsilvölgy országos jelentőségűvé lett.

Ez a körülmény érthetővé teszi azt az érdeklődést, mely az ipartörvény tervezett revíziója folytán itt a határszélen nyilvánul.

Bármily kiváló alkotás lett volna is az ipartörvény, husz év alatt sokat változott az élet, a törvényt pedig az élethez kell alkalmazni, mely a gyakorlati alkalmazásban érezhetővé teszi a törvény változtatást igénylő rendelkezéseit. És, ha valamely törvénynek messzeható ereje van az egész ország jólétére, az ipartörvény mindenesetre ilyen.

A tapasztalat, a sajtóban, a kormányhoz, iparhatóságokhoz intézett felszólalások, panaszok igazolják, hogy már régen revízió alá kellett volna venni az ipartörvényt, mert a hosszas halogatás, késlekedés a kisiparosságot elzúllással, tönkrejutással fenyegeti.

Ha kisiparossal találkozunk, annak ajkáról csak panaszt és elkeseredést hallunk. Pedig itt nálunk nem fenyeget az országszerte hangoztatott veszély: hogy a nagyipar, hogy a gyáripár megöli a kisipart, sőt ellenkezőleg, itt a nagyipar gyámolítja a kisipart. És tapasztalat szerint kisiparosaink még sem boldogulhatnak. Valahol tehát hiba van. Ezt kell mindenek előtt felismerni és szanalni. E tekintetben elágazók a vélemények.

Itt van első sorban a képesítés kérdése. Ennél a kérdésnél két rendszer jutott érvényre: az

osztrák, a maga széles alapon nyugvó képesítésével és a német, a maga szabadipari elveivel, de a lényeges jogokhoz kötött korlátozásokkal. Az egész ipartörvényben ez a legfontosabb, a leglényegesebb kisipari kérdés. Ennek a tisztázásának kell tehát mindenek előtt a kormány, a törvényhozás gondoskodásának tárgyát képeznie annál is inkább, mert ezzel sok más fontos kérdés függ össze.

A német rendszer a maga különböző vizsgálival szabadelvűbb, az osztrák pedig a maga szigorú képesítésével népszerűbb. Amaz szabadabb fejlődést enged, de a szakörök, az érdekeltség túlnyomó része emez felé hajlik, sőt ettől várja a kisipar sorsának jobbra fordulását.

Hogy a mi speciális viszonyaink között melyik orvosolná a bajokat, arra nézve az ipartestület volna hivatott elsősorban véleményt nyilvánítani s ezt okadatoltan az illetékes forum tudomására juttatni. Érdeklődésének bizonyítékát adta a mi ipartestületünk által, hogy a múlt hónapban ebben az ügyben tartott országos iparos-kongresszuson képviseltette magát. Helyén volna azonban, hogy az itteni főfoglalkozási ágat, az iparkérdést érintő ezen ügyben vallott nézetét az érdekeltek is ismerjék, esetleg hozzá szóljanak. Több szem többet lát, több fej többet gondol. Illetékes helyen megfontolás tárgyát képezi minden figyelemre méltó eszme. Iparosaink sorsáról fog intézkedni mielőbb a törvényhozás bölcsesége, indokolt tehát, hogy az ezzel összefüggő kérdéseket első sorban maguk az iparosok világítsák meg. A helyi sajtóra háruló feladatnak mi eleget teszünk azzal, hogy felhívjuk reá az érdekeltek figyelmét

és lapunk hasábjain készségesen tért nyitunk a vélemény nyilvánításnak.

Az iparüzési jog kérdésénél egy másik fontos részlet: a jogi személyek iparüzése, és a bérlők szerepe az iparüzésben. Ennek a kérdésnek ipari szempontból rendkívül nagy hordereje van, mert könnyű ugyan valamely tilalmat kimondani, de azután nehéz annak következményeit ellensúlyozni.

Megengedhető-e a képesítéshez kötött iparágban az üzletvezető alkalmazása, — szabad-e kereskedőnek képesítéshez kötött iparágban rendelkezést elfogadni, — különösnek nyerhetnek-e s mily feltételek mellett iparüzési jogosítványt s megadható-e a községben való letelepülés, — a község kötelékébe való felvétel előtt?

Ezek mind olyan kérdések, melyek az ipartörvény revíziójánál szükségképp mérlegelendők.

Itt van az inaskérdés is sokféle részleteivel. Ebben is felette elágazók a vélemények. Vannak, akik a czéhrendszer szabályáig akarnak visszamenni; vannak akik mellőzni akarják a kötelező tanonczoktatást s viszont vannak, akik nemcsak kötelezővé tenni, de szigorítani akarják.

Mennyi időre terjedjen az inaskodás?, kik lehetnek iparostanonczok?, minden mester tarthasson-e tanonczot és hányat? Ez a kérdés ma teljesen szabadjára van eresztve, de okoz is elég kellemetlenséget.

Megvitatandó az is, hogy miként szerveztessék az ipari közigazgatás: autonóm alapon-e, vagy úgy hagyassék a mint van? Vannak, akik az egész ipari közigazgatást a külön létesítendő iparos szervezetekre akarják bízni azt az elvet vallva, hogy az iparosság legjobban intézheti a maga ügyeit,

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Pillanatfelvételek.

Kazán-szoros, Áda-Kaleh, Vaskapu, Turn-Szeverin, Traján sírja.

Távol a feketegyémántok hazájától, de gondolatban kedves Szerkesztő bácsival, írom pillanatfelvételeimet a természet változatokban gazdag remekeiről.

Egy rozoga bérkocsin repülünk, dehogyt: ezamogunk daczára, hogy bérkocsisunk ékes római nyelven bizonyitgatja, hogy mindig az ő bordázott szürkéivel szokta vinni az itt utazó fejedelmeket a bájosan, vagyis inkább a borzalmasan szép Kazán-szoros felé.

A permetező eső daczára szemünk gyönyörűséggel tekint, szét e csodálatos világban, hol már nemcsak az ő természet megragadó szépségeit, hanem a modern technika csodálatos találékonyaságát is bámulhatjuk.

A tölg-, éger- és nyárfákkal borított hegyóriások égig emelkednek s a szédítő magas sziklaucúcsokon pihen meg az idegesen libegő felleg, mielőtt világlútjára indul és innen kukkint le a fénylő napsugár, hogy megfüröszse a kéklő Dunában arany sziporkáit.

A két hegység között a Duna hőmpölyög lassan, méltósággal, mintha nem szívesen menne el mitőlünk. Óriási munka lehetett, — mely valóban díszére válik a mai technikanak — e hatalmas folyótól rabolni el a most már teljesen kész kocsitutat. Merész kanyarulatokkal fut végig a parton a világ e legszebb útja, mely felerészben a Dunától s másfelől a hatalmas sziklától van emberi merészséggel s emberfeletti lángésszel elhódítva.

Ez utat, a nagy Széchenyi álmolta meg egykor és ime a század megörökítette magát e borzalmas szép és szerfölött hasznos munka létesítésével. Sziklába vésett táblák hirdetik, hogy a magyar nemzetnek voltak, — minthogy vannak és lesznek Isten után — nagy fiait, kiket akár Széchenyinek, akár Barossnak hittak, de mieink valának szívvel lélekkel és minden gondolatjuk hazájuk jólété, dicsősége volt és minden tettökkel a jövőnek emeltek piramisokat.

E nagy szellemi óriásoknak itt kellene szobrokat emelni, hogy a dicső századok után következő törpe nemzedék ide járjon el tanulni és imádkozni.

Ma még csak táblák hirdetik dicsőségüket s az ujkort, a diadalt, mely az eddigi misztikus és ősi elmaradottságában szenvedő világra virradat.

Minden kornak megvannak itt a nyomai. A legrégibb kort Traján útjának ma is jól látható töredékei mutatják, míg az utána következő időből pár igen érdekes rablóbarlang maradt fenn. Emitt rablók tanyáztak, elrettentésére a szegény utasoknak, amott még most is hirdeti ez ut a lángeszű vezér rettenetes akaratját, a miként, hogy rabszolgáival örök emléket készítettett magának, valahol csak megfordult világhódító körútjában. Akkor emberi erő képviselte a mai technika bámulatos találmányait s a legyőzött ellenfél könnyeiből készült a malter, melylyel örök, hatalmas emléket állított magának a világhódító imperator. Azért nekem még most is fájdalomt okoz ez uttöredék látása, mert véreimet látom nyögni a korbács alatt és lóháton halokolni őket a nem embernek való munkában.

Áldott legyen emléke azoknak, kik nem ember-

vérrel, emberkönynyel, hanem lángeszűk segítségével készítették a nevéket örökre fentartó hatalmas gulákat.

Ada-Kaleh egy csöppnyi kis török föld ebben a mi felvilágosodott kultúrvilágunkban. Aféle senki szigete a Dunán. Tulajdonkép hozzánk tartozik, a fennhatóságot 15—20 közöshadseregbeli katana képviseli, de vallás, szokások és főképp a közigazgatás tekintetében török. Régen hatalmas erősség, most már csak egy romhalmaz, melyből egy piszkos utcza s kétfelől még piszkosabb bazárokkal válik ki. A régi erősség, mely elgyszer sok kezelmertenséget okozott az erre járó dunai hajóknak, ma már csak töredék. Nemzetközi szerződés folytán át van adva az enyészetnek, felépíteni többé nem szabad. De ki is építené, mikor senkié sem egészen.

Piszkos, ronda utcza, piszkos, ronda nép, mely apró iparágakból, dohány- és rózsaoaj készítésből él. Készítenek pipákat, csibukokat, szivarszopokákat, kagyló és porcellán apróságokat, melyeken feltűnő a keleti motívum. Legtöbbet érne dohánytermelésük, de ezt vám nélkül áthozni nem szabad. Egész fináncz őrszemek vannak felállítva az innső parton s csak annyit szabad áthozni, amennyi a napi szükségletet fedezi: nyolc tíz darabot. Még a ráhátot is, — e gyomorrontó török édességet — csak felnyitva szabad kihozni e furesa kis keleti világból.

Hogy mirevaló ez a nevétséges komodia, csak Allah tudná megmondani! Ha valójában miénk a sziget (aminthogy a mi katonáink őrzik), akkor minek az innső parton a vámoló fináncz s ha nem a miénk, akkor minek gyötrik e pusztulásnak indult moeskos helyen szegény katonáinkat?

Selymek potom árban és nagy választékban kaphatók: a „Parti áruházban.”

— Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

hajait. Mások ellenben a mi iparunkat nem tartják mai napság még erre eléggé érettnek.

Az ország erkölcsi és anyagi jóléte, száz- és százazrek érdeke égetően szükségessé teszi az ipartörvény revízióját, melyet a kormány munkaprogramjába felvett s mielőbb a törvényhozás elé ohajt terjeszteni. Itt az ideje, hogy ez a nagy horderejű nemzetgazdasági kérdés a régi hibás, hiányos, vagy idejét mult törvények revíziójával újak alkotásával úgy oldassék meg, hogy ebből az országra haszon háromoljon s megszüntesse a százazrek ajkáról felhangzó panaszt.

Az ipartörvényvel együtt munkástörvény alkotását is tervezi a kormány, mert ma már szeretlenségbe esapnak át a bérharezok, a munkás mozgalmak.

Minden egyéni törekvésnek megvan a maga jogosultsága, de egyuttal meg van a hatása is, melyet tullepni nem szabad. Ezt a hatást törvényben kell körvonalozni, megszabni.

A sajátsterü helyi viszonyok ismertetése a tervezett törvényalkotásnál szükséges lévén az illetékes tényezőknek most kell a maga helyén véleményüket kifejezésre juttatni. Mi rámutatunk a fontosabb kérdésekre s azok nyilvános megvitatása elöl sem térünk ki. (2).

Érdekes részlet gimnáziumunk idei értesítőjéből.

A miniszteri utasítás és Baumgarten Sándor budapesti építész rajzai szerint elkészített tervek július 27-én terjesztettük föl, azonban a jóváhagyott tervek csak szeptember 14-én érkeztek vissza. Ezeket még az állam építészeti hivatalhoz is be kellett terjeszteni, hogy az építési engedélyt elnyerhessük s csak azután kerülhetett a terv kivitelre.

Október 2-án döntött végre a gimnáziumi bizottság az építés megkezdése ügyében. Azonban ez alkalommal is majdnem el lett odázva az építés, mert a jelentékenyen kibővített tervek kivételére az eleinte elének hitt összeg kevésnek bizonyult. Ugyanis a tett alapítványok összege 25000 korona volt, a község felvett 30000 korona kölcsönt az építésre, s bár a salgótarjáni társulat az anyagokat termelési áron adta, még úgyis ezen 55000 korona összeg sem volt elegendő az építés befejezésére. Míg a hiányzó körülbelül 20000 korona összegről gondoskodás történhetik, addig is kiadta a gimnáziumi bizottság az építést rezsibe Katona Sándor építészek.

A munkálatok tehát az ősz folyamán megkezdettek és az épület el is készült a földszinti alapfalakig.

Ki tudná megmondani. Az a politika furesa valami. Hanem annyit mégis megkövetelhetnénk attól a valakitől, akihez ez a mult dícsősége s jelen szégyene tartozik, hogy az utasokat ne vigyék oly ocsmány lélekvesztőn át, mint a minővel mi evezünk a meglehetősen háborgó Dunán, mert valóságos merénylet ez drága életünk ellen. Bizony napok kellenek, míg megzavart idegrendszerünk a megszokott kerékvágásba zökken vissza.

Egy rövid óra alatt készen voltunk a senki szígetével s megkönnyebbülten léptünk a partra ebből a rettenetes alkotmányból, melyet két piszkos török vonzolt keresztül a zugó habokon. Mennyivel ismerősebbek nekünk erdélyieknek ezek a merész hajlású szikla csoportok, ezek a százados erdők, melyek a parton fogadnak. Ezekről nem felek, hanem örömmel üdvözlöm őket: e víz megbízhatatlan, nem hiszek neki.

A finánczokkal hamarosan végeztünk: elég udvariasak voltak elhinni, hogy zsebeinket üresen hoztuk el a dohánytermelő földről s megmosolyogták a felnyitott rachatos dobozokat.

Aztán mondja még valaki, hogy nincsenek udvarias finánczok is a magyar földön!

Mi siettünk vissza Orsovára, hogy hajóra ülve, mielőbb átmelessünk Turn-Szeverinbe, e csinos kis román kikötő városba.

A Vaskapun át viszen utunk. A magas vízállás csak sejtetni engedi a hatalmas sziklakoloncokat, melyek tul az új csatornán járhatlanná teszik a Dunát. Hab habra gyúl most is rajtuk s bűnbőlve rohan végig felette a haragos hullámtaraj. Ismét csöndes minden.

A tél folyamán a gimn. bizottság és a községi képviselőtestület a hiányzó összeg előteremtésére többféle határozatot hozott. Így a községi képviselőtestület az államhoz fordult kérvénnyel, hogy építési segélyt adjon, azonban minderre mai napig még válasz nem érkezett.

A gimnáziumi bizottság ez évi február 16-án tartott ülésében tehát Andreics János bányatanácsos bizotts. elnök úr indítványára elhatározta, hogy az alapítványok gyűjtését folytatni fogja.

Andreics János biz. elnök úr vezetése alatt egy nagyobb küldöttség kereste fel Rotter József felső-zsilvölgyi volt bányagazgató urat alapítvány gyűjtése céljából.

És ekkor történt az a meglepő, váratlan esemény, mely szintén maradandó betűkkel lesz megörökítve intézetünk történetének lapjain.

Andreics János bányatanácsos bizottsági elnök ur a sziléziai származású Rotter József bányagazgató urhoz anyanyelvén németül egy rögtönzött gyönyörű beszédet intézett, a melyben felkérte őt is alapítvány jegyzésére.

A beszédet senki sem jegyezte föl, hiszen minden előkészület nélkül tartott s nem volt megörökítésre szánva. Nem hallgathatom el azonban, hogy legalább halvány rövid vázlatát ne adjam a beszédnek, mint arra még emlékezem.

Eljöttünk — szolt a többi között a biz. elnök ur, — hozzád is, itt e községi képviselőtestület és a gimn. bizottság tagjai, hogy egy nemes, magasztos kulturális célra a te támogatásodat is kikerjük. Eljöttünk támogatásodat kérni azon kulturális célra amelyért e község és annak áldozatkész polgárai önzetlenül anyagi erejük megfeszítésével és becsülendő nemes hazafias lelkesedéssel már eddig annyit tettek. Eljöttünk azért, mert ismeretes mindnyájunk előtt idegen származású létekre a magyar kultúraért tettekkel áldozni kész lelked, mit fényesen bizonyít azon magyar népiskola virágzása, melyet te a felső-zsilvölgyben minden állami támogatás nélkül fentartottál, midőn mint bányagazgató anyi százaknak nem csak testi szikkségeleiről, hanem lelkeknek táplálékáról és kinutveléséről, szív és északpészéről gondoskodtál. Te, ki magad is eszeddel, tanulásoddal, fáradhatlan becsületes munkássággal vívtad ki magadnak tásadalmi állásodat, anyagi gondtól ment helyzetet, te legjobban tudod méltányolni a mi nehéz küzdelmes törekvéseinket, midőn az itteni, az egész Zsilvölgyre áldásos középiskolánk számára méltó hajlékot akarunk emelni.

Midőn most kéréssel fordulunk hozzád is, előre is tudhatod, hogy mi ezért neked semmit viszonzásul nem adhatunk, mi nem tudjuk megjutalmazni ajándékokat, legfőlebb egyszerű szavakkal köszönetet mondunk neked. Tégy tehát, úgy mint szíved sugallja, járulj a mi humanus törekvésünk elősegítéséhez annyival, mint jó-

Az ember, a nagy, a hatalmas megküzdött a rettenetes elemekkel és szikláknak, örvényeknek, hullámoknak ura lön. Főnsége munka, mely nem rabszolga könnyével, nem emberi vérrel, hanem lángész hatalmával jött létre és dícsőséget szerez a magyar technikának.

Magyar, szerb, majd román partvidék mellett haladunk. Az én lelkem ide vonz, ez nekem a legszebb. A lombok is szebbek, a sziklák is merészebben törnek ég felé s a tiszta, ózondus levegőből édes áramlat tölti meg lelkemet és ezt viszem magammal a román földre is, hová hajónk siet.

Így szoktam tenni mindig, ha idegen országba viszem. Teleszívom egész lelkemet hazám édes drága levegőjével s így könnyebben viselem el az idegen világ kellemetlenségeit.

Megérkező hajónkat nemzetközi koncert fogadja. Minden nyelven ajánlják szolgálatukat. Mi az eléggé udvarias román atyafiét fogadjuk el, ki csinos járművén kérés minket két frankért az egész városban keresztül kocsiakáztatni.

Turn-Szeverinnek szép, feketeszemű leányain kívül legnagyobb nevezetessége, hogy tiszta, csinos utcái vannak és olyan sétateret, mely Budapestnek is díszre válna. (Nagyon is elkelve ott.) Aztán itt fekszik állítólag a nagy hódító, a rettenthetetlen imperátor Traján, ki bár meghódította a félvilágot, végre mégis csak egy iczi-piczi kis birodalommal érte be, csak akkorával, mint más névtelen ember. E sirt csupán az emlékezet (vagy képzelődés) teszi óriássá. Még most is kalapot emelt előtte, ki minket odavezetett. A kicsi törpe az óriásnak.

A sir a sétater Dunára néző részén van, egy kis római telep közepén. Oszlop-fejek, szobrok, sírok és

nak látod, mi a legesekélyebb adományodat is forró köszönettel vesszük.

Andreics biz. elnök úrnak minden cikornya nélkül való szívből fakadó szavaira Rotter bányagazgató úr felajánlott a gimnáziumi épület céljaira 10.000 koronát és ő volt legjobban meglepetve, midőn az egész küldöttség önkénytelenül egyszerre lelkes éljenzésben tört ki.

Mi, kik ismerjük az ő végtelen szerénységét, tekintélyes vagyona daczára nemes egyszerűségét, egész természetesnek találtuk, hogy ezek után is kitért a tervezett zajosabb ünnepeket köszönetnyilvánítás elöl, sőt azt egyenesen megtiltotta. Pedig szeretne volna a polgárság az igazán megérdemelt nyilvános elismerésben részesíteni.

Ilyenek az igazán nagy lelkek, kik minden számítás, hiúság nélkül önzetlenül tisztán nemes szívők sugallatára hallgatva cselekszik a jót. Hányan vannak, kik érdekből, hiúságból feltűnési viselkedéssel megütik a nagy dobort, ha sokkal esekélyebbet is tesznek fölösleges czélokra, kik kiválsztják az alkalmat, hogy ország-világ tudja, hallja, lássa kik ők, mik ők, mit tesznek ők.

Tisztelet, becsület neki, emeljünk neki kalapot!

Rotter Bányagazgató ur ezen váratlan áldozatkészsége megkönnyítette a gimnáziumi bizottság nehéz feladatát, mely a többi építési összeg előteremtéséről annyit tanácskozott.

Mindazonáltal a még szükséges 10.000 koronát a bizottság előterjesztésére a községi képviselő testület megszavazta, a melyhez azonban még a megyei törvényhatóság jóváhagyása szükséges. Reméljük, hogy amint egyhangú volt a képviselő testület határozata, úgy a megyei köztörvényhatóság is tudatában van fontos, hazafias, a magyar állami szempontból üdvös törekvéseinknek s a községi képviselő testület ezen határozatának semi akadályt nem fog senki útjába gördíteni.

Az új gimnáziumi impozáns épület építését a kora tavasz óta folytatják. Ma már, midőn e sorokat írjuk, a tetőt rakják a magas emeleti falakra. A szerződés szerint augusztus havában az épületnek készen kell állni, úgy hogy a jövő tanév elején most már tényleg be fog az intézet az új épületbe költözhetni.

Meg vagyunk győződve, hogy midőn az intézeti épület a jövő évben készen fog állani, az állam is méltányolni fogja hozott áldozatának nagyságát s a maga részéről szintén rajta lesz, hogy végre gimnáziumunk 10 évi fenállása után teljesen rendeztessék.

Véres harcok a határszálen.

A petrozsenyi szolgabírói járáshoz tartozó Kimpuljnyág határszáleni község külterületén, a Fácza Jéruui és a Sűna de Reu havasokon a mult hetekben, és pedig a f. hó 7-iki és a f. hó 11-iki éjjeleken véres

egyéb töredékek között, egészen épen áll az emlékszóbor, mely alatt a nagy halott pihen. Alig látszik meg rajta a sok század vihara, mintha halála után is daczolni tudna mindennel.

Különben nagyra tartják. Azt hiszem, a szép sétateret is azért építették körülte, hogy még a vigalom közepette is eszükbe jussón e nagy emberük, kinek lángesze, teremő képessége beviláglik a késő századokba.

Am legyen az övök, nem irigylem: nekünk annyit adott a végzet, hogy nem lehetünk senki irigyei.

Turn-Szeverin különben a jövőé. A Vaskapu megnyitával élénk üzleti szellem szálta meg a Dunát s e kis, de meglepően haladó város, egyik legélénkebb központja lesz a dunai kereskedelemnek. Kedvező fekvése, élénk üzleti szelleme és élelmes ügyes népe is erre utal.

A visszajövő utat vasuton tettük meg s a tulsó román határszáleni állomáson, Verciorován egy kellemetlen látvány zavarta meg Turn-Szeverinben a román nemzet iránt felébredt rokonszenvet.

A vendéglő asztalán, hol némi frissítőt vettünk magunkhoz, képes-levelezőlapok voltak elszórva, egy furesa, felháborító jelenettel.

Hallatlan ostobaság! Egy magyar ember korbáccsal ver egy románt s ez van aláírva: „Hiába ütöd, mégis a román fog győzni!”

Minő izléstelenség! Talál-e ez azoktól, kiket kényerünkbeletetünk is italunkból itatunk?

Mivelvöl ez indokolatlan fajgi gyűlölet, testvéreim az Úrban?

Hát sohasem fogtok-e már észretérni? H. L.

harez folyt több romániai rabló és az e havasokon juhait legeltető pásztorkok között. Mindkét esetben rablói szándékból éjjel történt a támadás. A rablóvezér Opreán Kosztandin magyar alattvaló volt, ki évekként ezelőtt több gaztett elkövetése után, főleg pedig a katonaság elől Romániába menekült. A sötét éjjel leple alatt zavartalanul, akadály nélkül lépték át a határt s közelítették meg Csukureszk Csukur és Nyiszor Zaharia havasi kalibáját. Szándékuk az volt, hogy a pásztorkokat elteszik láb alól s az azok által őrzött, mintegy 150 drb. meddőjuhok áthajják. A kalibához közeledve először kövekkel kezdték annak fedelzetét dobálni. Így akarták kieslni a benne alvókat, hogy aztán könnyűk tervük szerint elbánnanak. — Ezen az éjjelen azonban a kalibában csak Csukureszk aludt; társa mint sörös a pihenő juhok mellett őrködött. Midőn a rablók látták, hogy dobálásukat emberi mozgás nem követi, felfeszítették a kaliba ajtaját s valamennyien többször belétek a sötét szobába. Egy iszonyatos jajgatás és nyöszörgés s az azt követő zuhanás jelezte, hogy a lövések találtak; ájtövetelők nem marad eredmény nélkül.

Míg a pagonyok csendjében ez a vérlázító éjjeli jelenet történt, Nyiszor Zaharie a soros éjjeli juhőr biztosan tudva, hogy újra romániai rablók akarnak nyájaira csapni, lélekszakadva átszaladt a szomszédságban levő Popusa havasra, hol több juhászgazda lakik, ellátva kellő számú cselédséggel; — itt elmondta gyorsan az esetet s kérte segítségüket. A gazdák cselédekkel együtt már készenlétben állottak; a tömeges lövöldözések s a rémes jajgatások már jelezték, hogy a közelben nagy veszedelmek vannak; a juhászok pedig kölcsönösen mindig elkerülhetetlen kötelességüknek ismerik, veszély esetén egymás segítségére menni. A segítő csapat már utban volt. Harezi rendben állottak fel annak az egyedüli havasi utnak szélére, melyen határunkból a rablók kijuthatnak. Egyebütt minden oldalról meredek sziklák képezik a határvonalat. A rablók, mint a kik dolgukat jól végezték fűtörésze, semmi bajt nem sejtve, közben hangosan nevetve, hajtották gazdag zsákmányukat, melyhez ez alkalommal oly könnyű szerrel jutottak. Egyszerre azonban több helyen elsütött puskák durranása hűtötte le jó kedvüket. A segítségre ment csapat és a rablók között valóságos harez fejlődött ki. Egy negyedőrai tüzelés után a rablók, mert bizonynyára többen megsebesültek, a mire a hareztérrel reggel megtalált vérfojtók engedtek következtetni — elmenekültek. A juhokat visszahajtották s felkeresték Csukureszk Csukurt, ki 6 golyó által találva, de azért még életben feküdt a földön. Hordágyon szállították Dévára, hol a közkórházban ápolják. Sebei súlyosak. Életben maradásához kevés a remény.

Folyó hó 11-én újabb vérontásnak volt színhelye ugyanazon hely, ugyanazon egyének által előidézte. A négy napig forrott bosszu mindenesetre eziféle kombinált tervet értelt meg a leforrázott rablók agyában. Ujra besaptak. Szegény Lup Sándor pásztorlegénynek éppen akkor kellett egy keresztuton a havasi gyalogjáró és Romániából átvetető fúton áthaladnia, midőn a rablók dihtől eltelve határunkat átlépték. Egy pár szóváltás után Opreán vezényletére nekimentek összevissza verték, karjait eltörték, fejét betörték s csak akkor hagyták ott, amidőn a súlyos sérüléseket szenvedő jajveszékelésre hallszott a szomszéd havas lakóinak mozgása. Ennek neszt véve, idejekorán elmenekültek, de most már nem üres kézzel; magokkal vitték a havasi kalibából több fegyvert, forgópisztolyt és 17 drb. ürüt.

Ugy látszik ezen a vidéken az ilyen becsapások napirenden kell legyenek, csak hogy mindenesetre oly kis arányban, hogy azt a szenvedő, káros felek eddig nem találták érdemének a hatósági közegeknek bejelenteni. Most azonban, nem bírva ki a további zaklatást megtették, mire a kimpulujnyági csendőrség a nyomonzást azonnal megis indította. Folyó hó 14-én kiszált a helyszínére Kovács Bálint a petrozsényi járás csendőrmestere is, kinek tappointas vezetésével mellett sikerült a csendőrségnek egy ügyes esellel a rablóvezért, Opreán Kosztandin elcsipni. Eleinte tagadt, később azonban bevallotta, hogy a 11-diki véres drámának ő volt a mestere s hogy a hetedik éjjeli hareznak is ő volt a vezetője azt határozott bizonyítékok alapján a csendőrség már megállapította. Bekísérték Dévára. Lupot a nagyszombi kórházban gyógykezelik. A közigazgatási hatóság és csendőrség részéről megtették minden irányban a legszeleesebb körben kiterjedő óvintézkedések arra nézve, hogy hasonló zaklatásoknak a havasi pásztornép ne legyen kitéve.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Konfirmációi ünnepély** a protestánsoknál. — Éppen olyan lélekemelőnek ígérkezik e hó 24 és 31-ike a petrozsényi protestánsok életében mint a múlt évben. Mint akkor, az idén is szívesen látnak e napokon idegen felekezetekhez tartozókat is, e napokon melyeken az egyházok tagjaivá avatják a fiatal nemzedéknek arra már érett és a hitben az illető lelkesek által nagy fáradsággal előkészítve, megerősített sarmait.

— **Fizetésrendezés a vármegyén.** „Hunyadvármegye Hivatalos Lapja“ legutóbbi számában közli a vármegyei alkalmazottaknak a fizetési osztályokba és fokozatba sorozását, melyből a járásunk tisztviselőire vonatkozólag megemlítjük, hogy: Buda Károly főszolgabíró a VIII. osztály 2. fokozatába (4000 kor. illetmény, 600 kor. lakbér); Janza Vazul szolgabíró a IX. o. 2 f. (2900 és 480 kor.); Jancsó Ferencz szolgabíró a X. o. 3. fokban (2000 és 420 kor.) és Nikolajevits Plátó a XI. o. 3. f. (1400 és 360 kor.) soroltattak.

† **Gezuálda** petrozsényi sz.-ferenczrendi nővér hosszas szenvedés után 28 éves korban f. hó 23-án d. e. 11 óra-kor jobblétre szenderült.

— **Halálozás.** Brassay József petrozsényi róm. k. kántort és családját gyász érte, nővére, egy alig négy éves asszony Brassai Róza, Fekete György jár. csendőrmester neje 24 éves korában Borszéken hirtelen elhalt.

— **A reformatusok** nyári táncmultsága reményfelett sikerült f. hó 17-én a Tute-fele kerthelyiségben. Az idő is kedvező volt. A mulatságnak a reggeli órák vetettek véget. A felülhízott névsorát, a mennyiben a jótékonytérle érdekében a felülhízások még mindig folynak, az e. előjárás lapunk jövő számában teszi közzé.

— **Esküvő.** Farkas János közbeesülésnek örvendő petrozsényi asztalos mester f. hó 24-én vasárnap vezeti oltár elé Poll Mihály kedves leányát Rózsát.

— **A Petrozsényben** időző egyetemi hallgatók és középisk. tanulók f. év aug. hó 6-án concerttel egybekötött nyári mulatságot rendeznek, melyre ezton is felhívja a rendezőség a közönség érdeklődését.

— **Nagy idők tanuja.** A Zsilvölgyének egyik legregibb és tisztességben megőszült iparos a Csegezi György 48-as honvéd f. hó 19-én Lupényben hosszas szenvedés után szívészélhűdés következtében elköltözött, hogy hős társait felkeresse. — Lupényben a megboldogult iparos utolsó percéig közbeesülésnek örvendett.

— **Rémhir.** A máv. igazgatósága valami névtelen levél által felülteve f. hó 19/20-ra minden tekintetben elkészült arra, hogy az anonim levélben közölt masinista sztrájkot ne késztetlennül fogadják. Ezen célból kivált a fővonalokon az egyes gyors- és személyvonatokhoz központi hivatalnokok valamint műszaki közegek rendeltettek ki, a kiknek az illető vonatok továbbítása lett volna első feladatuk. Szerencsére feladatukat nem tölthették be, mivel a forgalom épp úgy, mint máskor ezen két napon is rendben folyt le.

— **A vasutasok esküje.** A máv. személyzetnek a kereskedelmi miniszter által elrendelt esküföltetele: f. hó 21-én a Piski—V. Hátaszeg közti, 22-én pedig Petrozsény—Lupény és Petrozsény—Hátaszeg közti vonalon is meg-ejtetett. Az eskütést a miniszter megbízottja Ney F. főfelügyelői főfelügyelői végezte, kinek kíséretében Balázs Árpád forg. főnök és az esküvéseket kezelő üzletvezetőségi fogalmazó volt.

— **Gyilkosságnak** mondják az Aninoszán f. hó 17-én előfordult szomorú esetet. Patosán Péter jelenleg aninoszai lakos bányamunkás vadházasságban élt Moldován Juli gyakközségi illetőségű nővel. E hó 17-én fizetésnapja volt, a mikor is, mint bányahelyeken szokás Patosán is a rendesnél többet öntött fel a garatra. Állítólag feleségével együtt ünnepi ruhában sétálni mentek. A talmi férj este egyedül jött haza s kereste feleségét s midőn nem találta otthon sirásra fakadt. Felébresztette a szomszédság figyelmét. Mindenki roszt gondolt. Másnap reggel keresésére indult az egész környék; — férje is vélők volt. Még is találták. — Egy 20 méter magas sziklatömb aljában találták s azt állították, hogy szegény felakasztotta magát, holott a helyszínéhez közel és távolban egyetlen tárgy sem volt olyan melyre még egy egerke is felakaszthatta volna magát. Mégis öngyilkosnak jelentették ki. Álla fel volt egy kendővel kötve. Nyakán egy kenderkötél volt.

— **Erdőtűzek.** A Prislop, Gropu és Zsemenára határszéli havasok közelében a romániai oldalon is napok óta ég az erdő.

Szerkesztői üzenetek.

Ignotusné. Bártfa. A bártfai zuhany annyira lehitte lapunk tudósítóját, hogy semmi Áron sem mer reagálni. Igyekezünk minden Áron a folytatás megírására reábirni, de később inkább a végtelen tenger hullámaiba temetkezni, (Elhiszem, ebben a hőségben. Szedőgyerek.) mint tíz hét óta élesztett nőnemű kör-mökök rajta bebizonyítandó kézügyességről meggyőződést szerezni. Belátja, hogy a puskája visszafelé sült el s a közelgő vihar elől menekül és már:

Ott a messze határon
Bujdokol egy szám Áron.

Justitia. Petrozsény. Ön peres ügyében jogi véleményt kér tőlünk, sőt egy nyáláb iratesemőt is beküld tanulmányozás végett. A következő eset szolgáljon válaszul:

— Aranybetűs táblácska jelzi, a ház bejáratanál, hogy dr. N. N. ügyvéd az emeleten lakik.

Felsiet egy úri nő az emeletre, benyit a szobába s hosszú lére eresztett információ után kérdi:

— Mennyi idő alatt járatná le a doktor ur a peremet?

— Tíz év alatt.

— Az sok, addig nem várhatok, hát nem lehet hamarabb?

— Nem.

— És miért?

— Mert először érettségi vizsgát kellene tennem, azután jogot végezni, ügyvédi vizsgát tennem s azután a pert megindítanom s lejártnom.

— Hát az ur nem ügyvéd?

— Nem, én kereskedő vagyok. Az ügyvéd ur itt lakik a másik lakosztályban.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**
Főmunkatárs: **Fekete József.**

Hirdetmény.

A „Hitelbank részvénytársaság“ a mindinkább fokozódó pénzkereslet és jogos hiteligények kielégítése céljából a már kezdetben életbe léptetett **összes bank ügyek és forgalomba vett arany-, ezüstnemű kézi-zálog kölcsönökön** kívül az **ingóságokra**: és pedig mindennemű kereskedelmi- és árucikkekre, házi butorok, tűfkör, óra, ruha, fehérneműek, varrógépek, bicikli, és minden a törvényben megengedett ingó tárgyakra adandó kézi-zálog kölcsönöket is rendes üzletkörébe felvette, mely célból **külön zálogosztály** rendeztetett be.

Ekként a zálogosztály a bank főosztályától teljesen elkülönítve — kigyó-utcai saját háza földszinti helyiségében a t. közönség rendelkezésére áll.

Felvilágosítások készséggel adatnak meg. Elzálogosítások és kiváltások vagy hosszabítások postai úton is eszközölhetők.

Petrozsény, 1904. július 12.

Hitelbank részvénytársaság
Petrozsény.

2—3

Petrillán a fő-utcán, a jegyzői iroda mellett levő ház a hozzátartozó földdel együtt örökáron eladó. Eladói ár 13.000 korona. Ertekezhetni

Császár István

tulajdonossal Petrillán.

Kiadó lakás.

Petrozsényben a Mátyás utcában levő lakóházam aug. 1-től haszonbérbe vehető. E lakás áll 3 nagy szobából, 1 konyhából, 1 kamarából és fűskamarákból. A lakás esetleg 2—3 lakó részére is átalakítható. Minden lakónak rendelkezésére lesz bocsátva külön udvar, külön kert és különféle melléképület. Bővebb felvilágosítással szolgál Herman Adolf ur.

Káiling Károly, tulajdonos,

Üzletmegnyitás.

Petrozsény és vidékének igen tisztelt közönsége becses figyelmét arra vagyok bátor felhívni, hogy Petrozsényben a Kossuth-Lajos utcában, a Weisz Testvérek-féle házban üveg, porcellán, lámpa, tükör, kép és konyhaberendezési cikkek közül álló raktáromat e hét folyamán megnyitom.

Mély tisztelettel kérem a t. cz. nagyközönséget méltóztatnék bizalmával megtisztelni s szükségleteinek beszerzését részemre föntartani. Olcsó és legpontosabb kiszolgálásról t. vevőimet előre is biztosítva,

maradtam szolgálatra készen
Pokorny Oszkár.

Feltűnően bámulatos olcsó árak

mellett, mert azon épület, melyben üzletem van, újraépítés és renoválás alá kerül — áruba bocsátom az üzletembe levő összes áruimat. —

Vétel áron alul találhatók üzletemben üveg, porcellán, tükör, lámpa árak.

Nagy raktár zománczott bádgedényekben.

**Különösen feltűnően bámulatos olcsó árak szobabutorokban, kaphatok:
Kohn Katalin cégnél
Petrozsényben.**

Both János Petrozsény.

Ujjonnan berendezett és felszerelt temetkezési vállalat Petrozsényben.

Nem kiméltem semmi kiadást, felszereltem és berendeztem üzletemet újlag, s állandóan készletben tartok: mindenféle egyszerű és finom érez- és fakoporsókat, koszorúkat, szallagokat stb. elvállalok mindenféle temetéseket, ravatalokat világítással együtt úgy helyben, mint vidéken is.

Isten óvjon mindenkit csapástól, de ha már a kérésselhetetlen végzet sújtott, miért ne fordulnának ahoz a temetkezési vállalathoz, amely a legmagasabb kívánalmaknak megfelelő és mégis a legolcsóbb; miután sikerült jutányos áron megvásárolnom a volt Teutsch-féle temetkezési szövetkezet csődtömegének legnagyobb részét és most abban elvállalhatók temetéseket a legegyszerűstől a legdiszesebb kivitelig, a gyászbeset megtörténte után nyert bármilyen értesítésre — vidékre is — a legrövidebb idő alatt tiszteletemet megteszem, a rendeltetést átveszem és gondoskodom annak gyors és pontos kiviteleről, a legjutányosabb árakban.

Gyermekkoporsók 2 K. től feljebb, melyhez fejfakeresztet teljesen ingyen adok, nagy-nak 1 öl nagyságban 6 koronától feljebb 300 koronáig; egy temetéshez szükséges kellékek, u. m. koporsó, szemfedél, párna, lepedő, gyermeknek 6 koronától feljebb, nagynak ugyanaz mint fent 12 koronától feljebb. Márványszíni gyermekkoporsók 2 koronától, nagy koporsók 6 koronától feljebb kereszttel vagy fejféval együtt.

Felszereltem és berendeztem üzletemet újlag főképen azért is, mert a mélyen tisztelt nagyközönség részéről azzal a kitüntető bizalommal lettem kitüntetve, hogy ismerve pontosságomat és az árak megszabásában utólagos méltányosságomat egy előfordult temetés esetén a végtisztesség megadásához szükséges összes kellékeket mindenki nálam szerezte be, s a temetést általam végeztette.

Szíves figyelmükbe magamat ajánlva továbbra is mély tisztelettel maradok

Both János

8-12

Petrozsény, a kórház mellett.

Sürgőnyczim: Both János Petrozsény.

KIADÓ ÜZLETHELYISÉG.

A Zárda szomszédságában lévő, Főutczára nyíló két nagy teremből álló **üzlethelyiség** azonnal kiadó. Értekezhetni lehet:

Figuli Antal

nyomdatuladonossal.

Krausz József,

órászmester

Petrozsényben, Kossuth Lajos utcán.

Ajánlja a Petrozsény és vidéke n. é. közönségnek a Kossuth Lajos utcán levő raktárát, melyben legfinomabb kiviteli fali- és inga-órák, legjobb és pontosan kiszabályozott zsebórák, arany- és ezüst-ékszerek, ugymint: varrógép és kerékpárok és azoknak alkotrészei, villamos háziessengő stb. cikkek, gyári áron kaphatók.

Elfogad mindenféle óra- és ékszerjavításokat 2 évi jótállás mellett, varrógép és kerékpár javításokat legjutányosabb áron saját műhelyében készülnek el.

Elvállalok villamos háziessengők és acytelyn világítási felszereléseket.

Végül ajánlom a most forgalomba jött villamos irodai órákat, melyeket felhuzni soha nem kell, üzletemben mindenkor megtekinthetők.

Tisztelettel

Krausz József.